

GLASNIK SHD GAZETTE

сенка као хералдичка представа adumbration, or shadow, as heraldic mode

Inside this issue:

- What does this Man wear? 3
- Descent of HRH Crown Prince Aleksandar II 4-5
- Gulf Cooperation Council Order of Honour 6-7
- Arms of Nobles Aranicki 6
- An Example of what is not Decent 7
- Heraldica curiosa 7
- Mongolian Herdsman's Badge 8

Грб барона де Тразењиа: лево-изворни грб, доле-класични пример хералдичке сенке у познијем примеру породичног грба.

Arms of the Barons de Trazegnies: left-medieval arms, below-classical example of the heraldic shadow in the later version of family arms.

Постојање сенке као хералдичке представе спада у питања око којих постоје знатна размимоилажења међу стручњацима.

Покушаћемо да сачинимо преглед ставова неких познатијих аутора. Почећемо са онима који сенку посматрају као хералдичку фикцију. У том је најодређенији Џејмс Паркер, у чијем познатом *Речнику* (James Parker, *A Glossary of Terms Used in Heraldry*) пише: "*Adumbration*, or *Transparency*: the shadow of a charge, apart from the charge itself, painted the same colour as the field upon which it is placed, but of a darker tint, or, perhaps, in outline only. The term belongs rather to the romance of heraldry than to its practice, and is imagined by the writers to have been adopted by families who, having lost their possessions, and consequently being unable to maintain their dignity, chose rather to bear their hereditary arms adumbrated than to relinquish them altogether. When figured by a black line the bearing is said to be *entrailed*". У поменутом делу Паркер не даје ни један пример сенке.

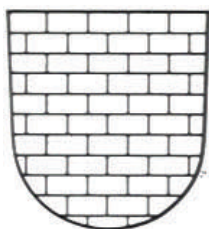
Знатно одређенији је Герт Освалд, у чијем *Лексикону хералдике* (Gert Oswald, *Lexikon der Heraldik*) се наводи: "*Schattenfarbe*: Darstellung einer Waffenfigur mittels schwarzer Konturen, so dass diese nur in ihren Umrissen erscheint und der farbige Untergrund durch sie hindurchscheint. Die Schattenfarbe gehört zu den heraldischen Kuriosa und kommt wahrscheinlich nur im Wappen der niederländischen Barone von Trazegnies vor. In der modernen Heraldik findet sich die Schattenfarbe—allerdings mit weissen Konturen—im 1973 neu gestalteten Stadtwappen von Neustadt-Glewe. Упућујући даље на лексиконску одредницу *Schwarz gemauert, gemauert*, Освалд проширује представу сенке и на појам *озидано и фуговано црним*: diejenigen Teilungen oder Figuren, in deren Tinktur sich ein mit schwarzen Strichen angedeutetes Mauerwerk mit schwarzen Fugen befindet. Diese Art der Darstellung ist der Schattenfarbe und der Damaszierung ähnlich. Речнички део *Боутелове Хералдике* у издању Џона Брук-Литла (J. Brooke-Little, *Boutell's Heraldry*) основни појам проширује и на сенчење којим се постиже визуелна пластичност мотива: *Adumbrated—shadowed*, of a charge shown only in outline, or *in umbra* (rare). Adumbration also means the shading used to throw charges into apparent relief. Исти аутор, у делу *Хералдички алфабет* (J. Brooke-Little, *An Heraldic Alphabet*) уз тумачење које је скоро исто као оно претходно цитирано, ипак доноси и један пример из енглеске хералдике— грб породице Бејнтон из Јоркшира, према хералдичкој визитацији од 1565, који блазонира на следећи начин: у *злату на црвеној греди између три уста таква полумесеца сенка лава*. Чарлс Бојнтон Елвин, у свом *Речнику хералдике* (Charles Boynnton Elvin, *A Dictionary of Heraldry*) каже: *Adumbration*—anything painted in shadow, properly termed *In Relief*, where

the figures are always of the same colour with the ground, and thrown out by shading. Артур Фокс-Дејвис, у свом *magnum opus*-у (A. Fox-Davies, *The Art of Heraldry*), бавећи се породицом де Тразењиа, каже: A curious use of the lion as a charge occurs in several ancient coats of the Low Countries, e.g. in that of Trasegnies, whose arms bore: *Bandé d'or et d'azur, a l'ombre du lion brochant sur le tout, à la bordure engrêlée d'or*. Here the *ombre du lion* is properly represented by a darker shade of the tincture (either of or or of azure), but often the artist contents himself with simply drawing the outline of the animal in a neutral tint. Најзад, вазда ненадмашно информисани Д. Гелбрајт и Л. Жекије, у својој књизи *Хералдички приручник* (D.L. Galbreath, L. Jéquier, *Handbuch der Heraldik*), наводе - барем по нашем мишљењу - најпозданији став о сенци: Eine gemeine Figur, z.B. ein Löwe, kann die gleiche Farbe wie das Feld haben, in dem es steht, und nur durch eine schwarze Umrislinie ausgedrückt sein. In diesem Fall wird er ein Löwe in Schattenfarbe genannt. Die Schattenfarbe ist sehr selten: ausser dem wohlbekanntem Löwen in Schattenfarbe der belgischen Familie von Trazegnies, die ihn seit ungefähr 1370 führt, kennt man fast nur noch den Pfau in Schattenfarbe der St.Maurice, Herren zu Montpaon in der Rouergue, um 1400, den Leoparden in Schattenfarbe im Schilde des 1415 gestorbenen englischen Lords Scrope

(Continued on page 2)

Хералдички печат Жила де Тразењиа, 1195. година. Seal of Gilles de Trazegnies, 1195.

Освалдов пример штита озиданог са црним фуџама. Oswald's example of the shield massoned sable.

Породица де Тразењиа, која се редовно наводи када је реч о хералдичкој сенци, припада феудалном брабантском племству. Ранг маркиза су стекли 8. фебруара 1614, а у провинцији Намир уписани су као маркизи Тразењиа д'Итр од 30. маја 1843.

De Trazegnies Family, unavoidably mentioned when Adumbration is discussed, belongs to the feudal nobility of Brabant. They were granted title of Marquises on February 8th 1614, and inscribed as Marquises de Trazegnies d'Ittre in the Province of Namur since May 30th 1843.

Грб маркиза де Тразењиа. Arms of the Marquises of de Trazegnies.

(Continued from page 1)
of Masham, drei weitere in England und zwei in Flandern.

У немогућности да се послужимо ауторитативним текстовима који обрађују ову тему (пре свега Н. Stanford London, *The Ghost or Shadow as a Charge in Heraldry*, *Archeologia*, Bd. XCIII, 1949, или Paul Adam, *Deux nouvelles ombres héraldiques*, АН 1955, 11), покушаћемо да изведемо неке закључке о сенци као представи у хералдици.

1. Сенка у хералдици није тинктура или метал, већ је посебно својство одређене хералдичке фигуре.

2. Сенка подразумева прозирност фигуре, и стога мора бити јасно оивичена контурном линијом.

3. Контурна линија је стандардно црна. Ако је друге тинктуре или метала, то се мора посебно блазонирати, и не сме нарушити правило суперпозиције боја.

4. Прозирност не подразумева, али и не спречава евентуално нијансирање фигуре у нешто тамнијем тону од оног у коме су представљене тинктуре или метали поља на коме се сенка фигуре налази.

5. Блазонирање сенке могло би гласити (на примеру грба Монпаона): У злату четири плаве врпце, а преко свега сенка пауна.

Што се тиче Освалдове концепције проширеног тумачења представе сенке на нешто што је суштински поље (озидано), чини нам се неодрживом, са обзиром да природа термина подразумева конструкцију из сегмената (камен, опека) који имају своју сопствену тинктуру (метал), док фуџе представљају границу, неку врсту фимбриације, која предаја поља истих карактеристика.

У погледу настанка хералдичке сенке, печат Жила де Тразењиа нам се чини прилично индикативним. Као да је лав,

Грб породице Сен-Морис, господара Монпаона у Руергу, према Лијешком грбовнику из 1450. Arms of the House of St. Maurice, Lords of Montpaon, after *Armorial de Liège*, 1450.

који се на печату јавља као усамљени држач штита, и који је можда у том времену служио и као челенка, у редуктованој хералдичкој представи самог птита био евоциран линијом, значи као подсећање, без супстанце коју даје боја, а која би га чинила пуноправним мотивом на штиту. Понајва познате челенке Тразењиа (две главе, које се касније често приказују као Маварске), као и капа феудалних барона на шлему, сасвим извесно припадају познијем времену, када је сенка лава већ имала своје тако уочљиво и јединствено место у хералдици феудалних породица Брабанта, Лијежа и Хенегауа.

The subject of this article is a rare heraldic treat known as Adumbration or Shadow. It proceeds to quote opinions of various heraldic authors, as James Parker, Gert Oswald, John Brooke-Little, C.B. Elvin, A. Fox-Davies, D.L. Gabreath and L. Jéquier.

The conclusion offered states four points that Author of this survey considers to be amply documented:

1. Adumbration in heraldry is neither tincture or metal, but a particular property of certain charges.

2. Adumbration understands that the charge is transparent, which makes firm outline of the charge obligatory.

3. Outline is black as a rule. If the

Грб породице де Тразењиа, Хенегау, око 1380. године. Arms of de Trezegnies, Hainaut, cca. 1380.

outline is any other tincture or metal, it has to be blazoned clearly, and has to conform to the rule of superposition of tinctures or metals.

4. Transparency does not demand, but also does not prohibit, rendering of the charge in a hue that is slightly darker than tincture or metal of the field covered by the same charge.

(Fifth point concerns method of blazoning the Adumbration /or Shadow/ in Serbian language). The Author further comments the Seal of the Gilles de Trazegnies as probable original source of the lion, which in time proceeded from single heraldic supporter to the shield, but now only as Shadow. The Author guesses that it is conceivable that this lion might had been first crest of de Trazegnies, prior to the adoption of two human heads.

Dragomir Acovic

Како се разговор о представи сенке у хералдици не може замислити без помена породице де Тразењи, ево три погледа на њихов породични замак у белгијској провинцији Хенегау. As there can be no discussion about Adumbration without mentioning of de Trazegnies, we offer here three view of the old family castle of that illustrious house in the Belgian Province of Hainaut.

ШТА НОСИ ОВАЈ ЧОВЕК ? WHAT DOES THIS MAN WEAR?

Многи фалеристичари су фасцинирани откривањем, одговарајућем одликовања која се виде на фотографијама знаних и непознатих личности. Одлучили смо да слично задовољство пружимо и нашим члановима. Овде истражујемо инсигније на фотографији Султана од Келантана, једне од савезних држава Малезијске Федерације, са становништвом равном половини Црне Горе.

Султан носи један орденски знак о траци око врата. У питању је келантански **Орден Живота келантанске круне**, и то први степен, који се иначе носи о ленти. Како остали степени овог ордена имају различит орденски знак, идентификација није компликована. Звезду овог ордена, Султан носи на левој страни груди, одмах изнад појаса. Орден је настао 1925. године, а додељује се у три степена.

Преко левог рамена ка десном боку Султан носи ленту **Краљевског породичног ордена Келантана**, коме припада и грудна звезда на највишем месту леве стране владаревих груди. Овај је орден основан 1916. године, и има само један степен.

Орденски ланац, као и звезда најближа средини султанових груди, припадају **Ордену круне Келантана**. Ово је одличје основано 1916. године, а ланац се састоји од 26 плаво емајлираних стилизованих натписа у јави-писму. По британском обичају, ланац је на раменима привршћен свиленим тракама.

Many among those fascinated with Or-

Најчаснији Орден круне Келантана, 1. степен.
The Most Honourable Order of the Crown of Kelantan, S.P.M.K.

Знак и звезда 1. степена Ордена живота келантанске круне.
Badge and Star of the highest degree of the Order of the Life of the Crown of Kelantan.

ders, Decorations and Medals, are in no less degree fascinated by challenge of identifying the insignia worn in photographs by people well known, or not know at all.

We decided to offer such a challenge to our Members, and start with a photo of Ismail Petra, Sultan of Kelantan, one of Malaysian Federation member states.

The Sultan wears Badge of the **Seri Paduka Jewa Mahkota Kelantan** suspended from the Necklet, with breast Star of the same Order in the lowest position upon left breast, just above waistband. This Order was instituted in 1925.

The Sash, and the breast Star in the uppermost position, belong to Darjah Keabat Yang Amat Di-Hormati, founded in 1916.

The Collar, and breast Star nearest to the mid-point of the Sultan's chest, are **Seri Paduka Mahkota Kelantan**, also instituted in 1916. The collar consists of 26 blue-enameled Jawi ciphers, and reposes upon shoulders secured by silk ribbon knots, in a proper British manner.

D.A. (D.A.)

Исмаил Петра, Султан од Келантана.
Ismail Petra, Sultan of Kelantan.

Најчењенији Орден Краљевске породице Келантана. The Most Esteemed Royal Family Order of Kelantan (Darjah Kerabat Yang Amat Di-Hormati).

